

Όψεις εσφαλμένης λαϊκής θρησκευτικότητας (Ιπποκράτης Ταυλάριος, πτυχιούχος θεολόγος και μαθηματικός)

/ [Πεμπουσία](#)

Το μυστήριο της Εκκλησίας είναι μέγα και άρρητο. Το ζητούμενο είναι το πως προσεγγίζουμε αυτό το μέγα μυστήριο. Η Εκκλησία κατά τον Άγιο Γρηγόριο Παλαμά είναι «κοινωνία θεώσεως». Εν τη Εκκλησία ο άνθρωπος αγιάζεται, χριστοποιείται, θεώνεται. Συχνό φαινόμενο είναι, δυστυχώς, η προσέγγιση αυτή προς τον Θεό, να γίνεται μέσω δρόμων τους οποίους η Εκκλησία τους έχει απορρίψει, έχοντας διαγνώσει τις βλαβερές επιπτώσεις τους για την πνευματική ζωή των πιστών. Θα ιχνηλατήσουμε στο παρόν άρθρο κάποιες από αυτές τις εσφαλμένες εκφάνσεις της λαϊκής θρησκευτικότητας.

Θλιβερή και καθαρά αντιευαγγελική είναι η πίστη σε δεισδαιμονίες, ζώδια, όνειρα, προλήψεις. Όλες αυτές οι δεισδαιμονίες δεν συμβιβάζονται, αλλά εναντιώνονται στην Ορθόδοξη Χριστιανική πίστη. «Ουκ έσονταί σοι έτεροι θεοί πλην εμού

», (Εξ. 20, 3) δεν υπάρχουν άλλοι θεοί εκτός του Τριαδικού Θεού, είναι η πρώτη από τις δέκα εντολές του Θεού στο Σινά. Δεν θέλουμε τον Τίμιο Σταυρό, αλλά το «μάτι» να μας προστατεύει. Κατάλοιπα της αρχαίας ειδωλολατρίας και της τουρκοκρατίας, που σε καμία περίπτωση δεν παιδαγωγούν «εις Χριστόν» (Γαλ. 3, 24) τον άνθρωπο, αλλά τουναντίον, τον οδηγούν στις παγίδες του διαβόλου.

Άλλοι διαβάζουν απόκρυφα κείμενα, ή «φελάδες», νομίζοντας πως με αυτόν τον τρόπο θα γνωρίσουν τα ενδότερα του Θεού, με μια γνώση που η Εκκλησία δεν μπορεί να δώσει. Η ονομασία «απόκρυφα» δεν σημαίνει πως κρύβουν μια κεκρυμμένη αλήθεια, αλλά ότι δεν αποτελούν μέρος του κανόνα της Καινής Διαθήκης. Αυτά τα κείμενα είναι ανοιχτά προς όλους, και δεν κρύβουν μέσα τους καμία «μυστική δύναμη». Έγραφε ο Άγιος Ιωάννης ο Ευαγγελιστής στην Αποκάλυψη για ανθρώπους που ακολουθούσαν ανάλογες γνωστικές αντιλήψεις, πως δεν γνωρίζουν τα βαθέα του Θεού όπως οι ίδιοι ισχυρίζονται, αλλά πως «έγνωσαν τα βαθέα του σατανά» (Αποκ. 2, 24).

Μια ακόμα πιο επικίνδυνη έως πνευματικά θανατηφόρα πλάνη είναι η άρνηση του μυστηρίου της εξομολόγησης. «Τα λέω στην εικόνα, λένε, γιατί δεν θέλουν να ταπεινωθούν στο πετραχήλι του πνευματικού». Άλλοι οδηγούνται στη Θεία Κοινωνία χωρίς εξομολόγηση, χωρίς νηστεία. Αυτές οι απόψεις είναι ξένες προς το πνεύμα της Εκκλησίας, της οποίας η ζωή είναι μυστηριακή. Δεν νοείται κάποιος να

αρνείται κάποιο μυστήριο της Εκκλησίας, και όταν λέμε μυστήριο εννοούμε τρόπο σωτηρίας. Άλλη ακραία τάση είναι η ειδωλοποίηση των πνευματικών πατέρων. Δεν πρέπει να ξεχνούμε πως το έργο του πνευματικού είναι να μας οδηγήσει στον Χριστό, να μεσολαβεί ανάμεσα στον πιστό και τον Θεό, χωρίς να κρύβει το πρόσωπο του Χριστού. Υπάρχουν δε και κάποιοι, που πηγαίνουν στον ναό μόνο και μόνο για να ακούσουν τους ψάλτες, κάποιοι από τους οποίους με την σειρά τους κάνουν επίδειξη των φωνητικών τους ικανοτήτων εν μέσω των ιερών ακολουθιών.

Μεγάλο κεφάλαιο είναι η συμπεριφορά των πιστών μέσα στους ιερούς ναούς. Υπάρχει υπερβολική παρρησία, νομίζουμε ότι ο ναός είναι σαν το σπίτι μας. Ομιλίες, κουτσομπολιά από ανθρώπους που θέλουν να καλούνται χριστιανοί, μα δεν σέβονται την ιερότητα του μυστηρίου της Θείας Λειτουργίας. Δυσανασχετούν

την αμαρτία, δυσανασχετούν που μιλάει δέκα από τον ναό. Αργότερα αυτοί οι ίδιοι, πηγαίνουν και κινωπήσουν των αχράντων μυστηρίων.

Κάποιοι πιστοί τοποθετούν φωτογραφίες,

ζωγραφίες, στολίδια, αντικείμενα ξένα προς την παράδοση του Ορθόδοξου ναού. Ακόμη και γλάστρες τοποθετούνται, με τη συνεργία της άγνοιας, στο Άγιο Βήμα, όπου τελείται η αναίμακτος θυσία του Μυστηρίου της Θείας Ευχαριστίας. Δεν αγνοούμε πως οι άνθρωποι επιζητούν την ωραιότητα, πως κάποιος θα θέλει να αφήσει ένα λουλούδι στην εικόνα του Χριστού ή της Παναγίας. Θα πρέπει όμως να γνωρίζουμε πως οτιδήποτε ευρίσκεται μέσα στους ιερούς ναούς έχει λειτουργική

χρήση και αξία, και όχι διακοσμητική. Υπάρχει και η εντύπωση πως αν κάνουμε κάποια έργα ή αν δωρίσουμε κάτι στην εκκλησία θα εξιλεωθούμε, και θα έχουμε την συνείδησή μας ήσυχη πως είμεθα «καλοί Χριστιανοί». Βλέπουμε μια διαρκή αδικαιολόγητη ανακαίνιση των ναών, συχνά με αποτέλεσμα την αλλοίωση παραδοσιακών στοιχείων τους, και πρόσθεση νέων κακόγουστων. Ξεχνούν μάλλον κάποιοι, πως η ομορφιά βρίσκεται στην απλότητα. Αυτό είναι και το πνεύμα της παραδόσεώς μας.

Αυτές δεν είναι μόνο παρά κάποιες ενδεικτικές από τις βλαβερές και ψυχοκτόνες όψεις μιάς άρρωστης θρησκευτικότητας που συχνά βλέπουμε μπροστά μας. Δεν είναι τόσο η απαιδευσία και η έλλειψη κατήχησης, όσο η άρνηση πολλών πιστών να υπακούσουν και να βιώσουν την παράδοση της Εκκλησίας, που κάνει πολλούς να ακολουθούν ιδιόρρυθμες ιδέες που βολεύουν τους ίδιους. Πυρήνας αυτών των αντιλήψεων είναι ότι ο Θεός υπάρχει για να υπηρετεί τα θελήματα του ανθρώπου. Ο άνθρωπος δεν θέλει να πολεμήσει την αμαρτία και τα πάθη. Θέλει με άλλους, δαιμονικούς τρόπους να προστατεύει τον εαυτό του, να αυτοδικαιώνεται, να μαθαίνει το μέλλον, και κάποιες φορές ακόμη και να βλάψει τον πλησίον. Το βαθύτερο αίτιο είναι η έλλειψη πνευματικής ζωής. Η πνευματική ζωή χρειάζεται πνεύμα διαρκούς μαθητείας, να είμεθα διαρκώς «οικοδομούμενοι και πορευόμενοι τω φόβω του Κυρίου, και τη παρακλήσει του Αγίου Πνεύματος» (πρβλ. Πραξ. 9, 31).

Συμπερασματικώς μπορούμε να πούμε πως, η αληθινή ευσέβεια έρχεται με την αληθινή πίστη, με την αγάπη προς πάντας, και την ταπείνωση της καρδιάς. Συμμετέχοντας στα μυστήρια της Εκκλησίας, βιώνοντας την πίστη της ιεράς παράδοσης, ο ευσεβής λαός θα προστατευτεί από τις πλάνες των δεισιδαιμονιών και θα γευτεί τις ανεκκλάλητες χαρές της χριστιανικής ζωής.